

RECENZJA

osiągnięć naukowych oraz aktywności naukowej dr. Sebastiana Kwietnia

1. Habilitant wskazał pracę „Polskie prawo gospodarcze okresu międzywojennego”, Lublin 2016, jako osiągnięcie naukowe, o którym mowa w art. 16 ust. 1 Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. z 2016 r., poz. 882 i 1311 ze zm). Opracowanie to niewątpliwie jest pierwszym i podstawowym dziełem monograficznym w polskiej nauce prawa gospodarczego oraz jego historii. Każdy zainteresowany problematyką rozwoju prawodawstwa w okresie międzywojennym może oczywiście sięgnąć do odpowiednich, właściwych dla dziedziny prawa regulującego podejmowanie i wykonywanie działalności gospodarczej (przedsiębiorczości) regulacji prawnych, w których znajdujemy ujęcia normatywne instytucji prawnych oraz zagadnień szczegółowych, zaliczonych przez Autora ocenianej rozprawy do prawa gospodarczego. Wprawdzie znane są również współcześnie poglądy nauki, która do 1939 roku prowadziła ożywione i wysoce wartościowe z perspektywy wartości merytorycznych, analizy rozwiązań prawnych czy też wysłowionych w odpowiednich przepisach instytucji, które wiążano z dziedziną prawa gospodarczego. Oceniam rozprawę habilitacyjną dr. Sebastiana Kwietnia jako wartościowe opracowanie naukowe, które w sposób istotny wnosi wkład w rozwój nauki prawa polskiego – zwłaszcza do badań nad historią rozwoju regulacji prawnych, właściwych dla przedsiębiorczości. Widzę także wartości naukowe w tej warstwie rozważań, która jest poświęcona uważnej i kompetentnej charakterystyce przedwojennej nauce prawa gospodarczego.

Przyjęta przez Habilitanta metoda badawcza zasługuje na aprobatę. W sposób precyzyjny wyróżnił przedmiot badań. Zaliczył do niego podstawowe elementy (elementy znamienne, elementy konstrukcyjne), które – w Jego pomysł na wezwanie badawcze - charakteryzują odrębną w systemie prawa

polskiego sferę regulacji prawnej. Działem tym jest prawo gospodarcze. Autor przyjął przy tym za poglądami nauki – zwłaszcza prawa cywilnego oraz handlowego, a także z uwzględnieniem widocznych także w okresie międzywojennym tendencji w rozwoju poglądów nauki, ogarniających dyscypliny zaliczane do prawa publicznego (prawo administracyjne, publiczne prawo gospodarcze) założenie, że prawo gospodarcze kształtują regulacje prawne, które swoimi korzeniami są osadzone w odrębnych i specyficznych ze względu na właściwe im elementy znamienne (metoda regulacji, położenie adresatów rozwiązań prawnych wobec siebie, system rozstrzygania spraw spornych) dziedzinach prawa. Występują zarazem pewne pierwiastki, które są wspólne dla tych dyscyplin prawa polskiego i wiążą je ze sobą. Taką wartością spajającą jest przedmiot regulacji prawnej, co w omawianej rozprawie naukowej odniesiono do działalności gospodarczej (przedsiębiorczości).

Prawo gospodarcze występuje w zainteresowaniach naukowych przede wszystkim jako wyróżniony dla celów badawczych zespół regulacji prawnych, które nie tworzą specyficznej gałęzi prawa, odrębnej od innych gałęzi (działów) polskiego systemu prawa. Wyodrębniamy je przede wszystkim dla celów dydaktycznych w nauczaniu akademickim, którego przedmiotem jest nauczanie o prawie właściwym dla sytuacji podmiotów gospodarczych oraz ich relacji w stosunkach rynkowych, a także położenia wobec władz publicznych. Podobną koncepcję wyróżnienia prawa gospodarczego przyjął dr Sebastian Kwiecień. Wyróżnił dwie podstawowe sfery regulacji prawnych, które słusznie uznał za właściwe dla prawa gospodarczego i systematyzujące porządek prawny, który tak wyróżnione prawo gospodarcze kształtują. Prawo gospodarcze to regulacje, które stanowią o pozycji podmiotów zainteresowanych podejmowaniem oraz wykonywaniem działalności gospodarczej. Regulacje te znajdujemy w rozwiązaniach, ukształtowanych na płaszczyźnie publicznoprawnej (prawo administracyjne lub prawo publiczne właściwe dla podmiotów przedsiębiorczości). Rozwiązania zaliczane do prywatnoprawnej sfery uregulowań podmiotowości prawnej w przedsiębiorczości również normują problemy owej podmiotowości (rejstry, rodzaje przedsiębiorców i ich podmiotowość prawna w przedsiębiorczości). Oceniane opracowanie obejmuje w swoich charakterystykach powyżej wskazany aspekt regulacji sytuacji podmiotów przedsiębiorczości, co nadaje analizom wartość wszechstronnych i kompleksowych ujęć charakteryzowanych problemów. Autor spełnił wyzwania

i oczekiwania, które tak wyznaczona metoda badawcza stawiała w badaniach nad zagadnieniami, wymagającymi kompetentnej uwagi. Przyjęcie jej wymagało swobodnego poruszania się zarówno na płaszczyźnie cywilnoprawnych (prywatnoprawnych) ujęć normatywnych, jak też wysokich kompetencji naukowych w analizach zagadnień, które są zaliczane do domeny różnych dyscyplin ze sfery prawa publicznego.

Habilitant wykazał się nie tylko znajomością właściwych regulacji i ich trafnym doбором, co nie było łatwym zadaniem. Przedwojenne regulacje prawne w sprawach działalności gospodarczej charakteryzował bowiem przede wszystkim duży stopień ich rozproszenia w aktach prawnych, stanowionych zwłaszcza w reakcji na pilne potrzeby wprowadzania ujęć normatywnych, co determinowała sytuacja gospodarcza państwa, potrzeba budowy prawodawstwa w nowej rzeczywistości ustrojowej czy też wymóg ujednoczenia rozwiązań prawnych, przyjmowanych w okresie utraconej niepodległości w różnych dzielnicach pod zaborami. Zwłaszcza w sprawach przedsiębiorczości rozwiązania prawne charakteryzowały się także – zwłaszcza w szczegółowych przedmiotach rozwiązań normatywnych – pewną spontannością w ujęciach treściowych, co było determinowane wymogiem przyjmowania rozwiązań, w których nie nawiązywano do wcześniej obowiązujących rozwiązań prawnych. Autor potrafił wyciągnąć właściwe wnioski w swoich badaniach, zwracając uwagę nie tylko na wady w ujęciach normatywnych. Pokazuje zarazem na kontekst społeczny, gospodarczy oraz ustrojowy, w którym omawiane w opracowaniu rozwiązania i instytucje prawa gospodarczego były przyjmowane i obowiązywały. Swoje charakterystyki prawa obowiązującego sporządza z uważną refleksją nad ich treścią oraz skutkami obowiązywania, co prowadziło także do nowelizacji omawianych aktów prawnych czy też eliminowania z porządku prawnego rozwiązań rozproszonych i nieusystematyzowanych i zastępowania ich przez akty, w których ustawodawca przedwojenny podejmował wyzwanie kompleksowego ujmowania złożonych problemów, wyznaczonych przez zjawiska towarzyszące podejmowaniu i wykonywaniu przedsiębiorczości (kodeks handlowy, ochrona konkurencji, prawo własności przemysłowej).

W realizacji tak zarysowanych wyzwań badawczych towarzyszy Habilitantowi kompetentna znajomość nauki prawa prywatnego oraz prawa

publicznego, która swoim zainteresowaniem obejmowała przedsiębiorczość i jej podmioty. W zasadzie w każdej charakterystyce regulacji prawnych znajdujemy przywołania do podstawowych dla tych rozwiązań poglądów nauki. Nie jest to zarazem tylko przypominanie przedwojennych autorów oraz ich publikacji. S. Kwiecień omawia zarazem ich stanowisko oraz jego wpływ na rozwój ustawodawstwa. Charakteryzuje też spory w nauce – zwłaszcza w nauce prawa cywilnego (prawa handlowego). Czytelnik ocenianej rozprawy nie został postawiony w sytuacji braku możliwości weryfikowania poglądów Autora na prawo i oceniane w rozprawie regulacje prawne. Wreszcie należy z uznaniem przyjąć odniesienia w niej do stanowiska judykatury. Przywołano podstawowe dla interpretacji charakteryzowanych regulacji prawnych orzeczenia Sądu Najwyższego oraz Najwyższego Trybunału Administracyjnego. Uwzględnienie w pracy orzecznictwa sądowego niewątpliwie wzbogaca jej wartość. Ocenę tę wzmacnia przywoływanie praktyki stosowania prawa w działalności właściwych instytucji publicznych; Autor przeprowadził przez kwerendę rozstrzygnięć (decyzji) władz rządowych, zgromadzonych w Archiwum Państwowym w Lublinie. Podzielam pogląd Habilitanta, że w przyszłych badaniach nad publicznoprawnymi problemami działalności gospodarczej należy w szerszym stopniu korzystać z tej bazy źródłowej.

Układ pracy został usystematyzowany w rozdziały, których treść obejmuje analizy nad właściwymi dla przedmiotu rozprawy zagadnieniami. Autor swoje badania podzielił w zasadzie na dwie części. W części pierwszej zajął się regulacjami i poglądami doktryny na przedsiębiorczość, jej cechy znamienne oraz podstawowe rodzaje, wyznaczone przez jej przedmiot.

Rozważania, które zawiera rozdział I, prowadzono przede wszystkim z uwzględnieniem regulacji publicznoprawnych. Pogląd ten odnosi się zwłaszcza do rozważań, w których Autor nawiązuje do przedwojennego rozumienia wolności działalności gospodarczej, które wysławiały przepisy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 7 czerwca 1927 roku o prawie przemysłowym. Wskazał zarazem na przewidziane prawem oraz aksjologią, która towarzyszyła zwłaszcza wolnym zawodom, na ograniczenia wolności przedsiębiorczości. W tej części rozważań widać wyraźnie, że Autora interesują przede wszystkim ujęcia regulacyjne, co trochę odsuwało z pola uwagi badawczej analizy teoretycznoprawne prezentowanych rozwiązań i instytucji publicznoprawnych

(s. 34 – zbędne szczegółowe informacje o wymogach formalnych odnoszonych do wniosku o udzielenie koncesji, brak natomiast nawet pobieżnych analiz charakteru prawnego koncesji jako formy reglamentacji w gospodarce). W dalszej części rozdziału pierwszego Autor zajął się rygorami prawnymi odnoszonymi do podejmowania działalności gospodarczej w wybranych rodzajach przedsiębiorczości. Wartością rozważań jest przedstawienie procedur i formy nabywania uprawnień do podejmowania działalności gospodarczej. Pojęcie przedsiębiorcy zostało zaliczone do przedmiotu kolejnych analiz. Widać w nich odniesienia nie tylko do płaszczyzny rozwiązań publicznoprawnych. Autor przez przywoływanie instytucji kupca, właściwej prawu handlowemu, poddał analizom relacje między rozwiązaniami prawnymi o statusie przedsiębiorcy i kupca, co pozwoliło także na wyjaśnienie konsekwencji ujęć regulacyjnych, wyznaczających status przedsiębiorcy i kupca oraz ustalenie związków między nimi, a także ich oddziaływania na rozumienie rozwiązań szczegółowych, przyjętych w szczególnych rodzajach działalności gospodarczej. Wpływ ten widoczny był jednak przede wszystkim w ujęciach normatywnych pojęcia i elementów charakterystycznych przedsiębiorstwa. Za interesujące i – w pewnym sensie, co jest także ważne w pracy naukowej, atrakcyjne w swojej narracji oraz pod względem poznawczym, uznaję rozważania o „[z]ollowskiej” teorii „siły atrakcyjnej” (s.53 i n.). Podobnie pozytywnie oceniam rozważania na temat ujęcia normatywnego przedsiębiorstwa handlowego (s. 56 i n). Autor prowadzi je przede wszystkim od strony regulacji i doktryny prawa handlowego, przywołując naszej pamięci ówczesne spory i dyskusje o elementach składowych przedsiębiorstwa oraz jego zbyciu, użytkowaniu czy dzierżawie.

Kolejny, II rozdział opracowania zawiera rozważania na temat form prowadzenia działalności gospodarczej. Czytelnik znajduje w nim przede wszystkim opis podstawowych form (sytuacji podmiotów), które przedwojenny prawodawca wprowadzał do systemu gospodarki państwa. Zarzutom moim nie jest pasywne nastawienie Autora wobec stanowiska prawodawcy. Przywoływanie i opis odpowiednich regulacji prawnych może być uzasadniony czy to związkami tak prowadzonych rozważań z założeniami oraz – zwłaszcza – celem pracy czy też przez wprowadzanie do dalszych, szczegółowych analiz nad innymi rozwiązaniami prawnymi i ujętymi w ich treści instytucjami. Sporządzone przez S. Kwietnia w rozdz. II charakterystyki, które w istocie są

opisem regulacji prawnych, właściwych dla sytuacji wyróżnionych podmiotów, niewątpliwie wpisują się w ogólną koncepcję opracowania. Badania nad sytuacją podmiotów, które polskie prawo gospodarcze okresu międzywojennego wyodrębniło dla podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej, znajdują uzasadnienie w ogólnej koncepcji opracowania. Autor słusznie uznał, że nie zrealizuje podstawowych zamiarów badawczych bez omówienia sytuacji spółek prawa handlowego (w tym spółki cichej), spółki cywilnej, a także spółdzielni. Przedstawił sytuację prawną tych podmiotów z wyróżnieniem podstawowych elementów konstrukcyjnych ich sytuacji prawnej. Wskazał na sytuację wspólnika (członka spółdzielni). Wyróżnił w rozważaniach problematykę nadzoru korporacyjnego. Opis właściwych dla tak wyróżnionych zagadnień jest rzetelny i inspiruje czytelnika, który poszukuje informacji o stanie prawa okresu międzywojennego, by je uwzględnić w dalszych poszukiwaniach nad szczegółowymi rozwiązaniami prawnymi, stanowiskiem judykatury czy poglądami nauki.

Zwracam też uwagę, że rozważania prowadzone w tej części opracowania uwzględniają przede wszystkim prywatnoprawną stronę sytuacji charakteryzowanych podmiotów działalności gospodarczej. Obroną na tak sformułowaną ocenę pewnie będzie przywołanie rozważań z rozdz. I oraz rozdz. III, w których znajdujemy ustalenia, obejmujące sytuację każdego przedsiębiorcy wobec władz publicznych. Zdaję sobie sprawę z tego założenia badawczego. Uznaję jednak, że Autor mógł pogłębić analizy, sporządzone w rozdz. II przez przywoływanie w szerszym zakresie przedwojennych dyskusji w nauce czy też orzecznictwa sądowego. Słusznie bowiem zauważa, że wiele z tych orzeczeń aktualizowało kodeks handlowy po 1989 roku, a nawet jeszcze dzisiaj inspiruje do refleksji naukowej nad instytucjami kodeksu spółek handlowych. Uznaję tym samym zasadność wprowadzenia do opracowania rozważań o charakterze opisowym, które zostały zamieszczone w rozdz. II, wyłącznie celami pracy. Autor nie mógł bowiem w analizach przedwojennego polskiego prawa gospodarczego pozostawić poza sferą swojego zainteresowania regulacji prawnych o spółkach i spółdzielniach.

W rozdziale III opracowania znajdujemy szczegółowe analizy konkretnych rozwiązań prawa przedwojennego, w których prawodawca ujął podstawowe oraz specjalne sprawy, związane z podmiotowością prawną przedsiębiorców

oraz wykonywaniem przez nie działalności gospodarczej. Niektóre z nich (np. odnośnie rejestru handlowego czy prokury) były także znane i omawiane w literaturze po 1989 roku. Autor jednak słusznie skoncentrował swoją uwagę badawczą na przedwojennych regulacjach szczegółowych, operacjonalizujących rozwiązania podstawowe oraz na orzecznictwie sądowym, które wskazywało na kierunki interpretacji przywoływanych rozwiązań prawnych. Wartością naukową tej części rozprawy są niewątpliwie omówienia przywoływanych instytucji, które obowiązywały w systemie prawa kształtowanym - z uwzględnieniem specyfiki ustroju terytorialnego (pojęcie miejscowości przywoływane w aktach regulujących oznaczanie firmy - s. 132) lub gospodarczego państwa oraz jego sytuacji gospodarczej, co widać zwłaszcza w rozważaniach o systemie podatkowym związanym z przedsiębiorczością (o czym dalej). Podobnie pozytywnie oceniam fragment rozważań, w którym przedstawiono sytuację przedsiębiorcy w regulacjach prawnych, których przedmiotem były zasady ustalania cen. Znajdujemy w nich analizy o zakresie swobody przedsiębiorcy przy kształtowaniu cen.

Wartością rozważań zawartych w rozdziale IV opracowania są przede wszystkim ustalenia o zakresie interwencjonizmu państwa w gospodarce przez uczestniczenie w stosunkach gospodarki rynkowej. Autor wskazał nie tylko na odpowiednie unormowania, sankcjonujące tę aktywność państwa oraz jej formy. Wprowadził do właściwych dla przedmiotu pracy rozważań przez wskazanie na społeczne, gospodarcze oraz polityczne (kontekst parlamentarny) okoliczności, które determinowały interwencjonizm państwowy oraz wyznaczały perspektywy odpowiednich ujęć normatywnych. Polski etatyzm w gospodarce przedwojennej został tym samym opisany przez Habilitanta w sposób, który nadaje sporządzanym charakterystykom regulacji prawnych walor nie tylko poznawczy. Pozwala czytelnikowi także na ustalenie ich wartości także z uwzględnieniem wartości założeń, którymi kierował się prawodawca przyjmując regulacje prawne o roli państwa w gospodarce.

W dalszych rozważaniach zajęto się konkretnymi i szczegółowymi unormowaniami, których przedmiotem były odpowiednie formy aktywności państwa w stosunkach rynkowych. Przedstawiono sytuację przedsiębiorstwa państwowego ze zwróceniem uwagi na szczegółowe elementy sytuacji prawnej tego podmiotu. Odrębnie zajęto się w omawianym rozdziale IV opracowania

sprawą monopoli państwa. Poddano je charakterystyce przez omówienie sytuacji tzw. ustawowych przedsiębiorstw państwowych (Polskie Koleje Państwowe, Lasy Państwowe, Poczta, Telegraf i Telefon). Wskazane rozważania przynoszą jeszcze jedną wartość; czytelnik zorientowany o regulacjach przyjmowanych PRL oraz po 1989 roku widzi, że w wielu aspektach regulacje te nawiązują do przedwojennych unormowań, które wyznaczały sytuację wskazanych jednostek organizacyjnych. Problematyce monopolu państwa w gospodarce poświęcone zostały kolejne rozważania w rozdz. IV. Autor przedstawił w nich problematykę monopolu państwa jako formy reglamentacji od strony przedmiotowej (monopol tytoniowy, spirytusowy, zapalczany, solny, loteryjny). Znalazły się w nich ustalenia o genezie ich ustanowienia oraz formach prawnych wykonywania przez państwo uprawnień przez tworzenie właściwych przedsiębiorstw państwowych lub specjalnych jednostek organizacyjnych oraz poddawania działalności podmiotów prywatnych szczególnemu nadzorowi i kontroli ze strony państwa.

Za wartościowe nie tylko pod względem poznawczym uznaję analizy regulacji i instytucji prawnych, właściwych dla prawa wekslowego i czekowego. Autor nie poprzestał na przypomnieniu historii rozwoju i stanowienia prawodawstwa – co odnośnie zwłaszcza do prezentowanych sporów i dyskusji naukowych nad projektowanymi rozwiązaniami prawnymi (s. 178, s. 183, s. 190, s. 193). Nawet opis rozwiązań prawa wekslowego i czekowego wymaga szczególnego przygotowania i wiedzy o specyfice ujmowanych w ich treści problemów. Habilitant wykazuje się w swoich analizach przedwojennego prawodawstwa swobodą w ich systematyzacji oraz charakterystykach wyróżnionych treści normatywnych. Wskazał zarazem na specyficzne, właściwe dla prawa przedwojennego, ujęcia regulacyjne w tak szczegółowych problemach, jak np.: indos, płatność i zapłata czy czek na zarachowanie.

Ważne znaczenie dla ustalenia wartości omawianej pracy ma ocena rozdziału VI. Zamieszczone w nim analizy, oceny i ustalenia uznaję za wartościowe i ważne dla charakterystyki przedwojennego prawa gospodarczego. Autor przywołał w swoich rozważaniach dyskusje na temat kierunków rozwiązań prawno-podatkowych oraz prezentowane w tych dyskusjach koncepcje oraz szczegółowe rozwiązania prawne, podstawowe dla poszczególnych danin publicznych – w tym także te, które nie zdążyły wejść w

życie (s. 245). Wyeksponował kontekst społeczno-gospodarczy, który otaczał prace nad regulacjami prawnymi i wpływał na treść rozwiązań normatywnych (np. s. 218, s. 225). Praca w omawianej części kształtuje u czytelnika obraz kompleksowego i wszechstronnego ujęcia prawa daninowego w przedwojennym prawie gospodarczym. Przedstawiono w niej zagadnienia ustroju aparatu skarbowego oraz wskazano na podmioty uprawnione do regulowania spraw podatkowych, chociaż w części poświęconej podatkom i opłatom komunalnym akurat brakuje nawet pobieżnej charakterystyki sytuacji samorządu terytorialnego w prawie przedwojennym. Wyróżniono podstawowe i szczegółowe rodzaje danin publicznych oraz poddano charakterystyce ich ujęcia normatywne.

Wartością analiz jest także spojrzenie na podatki i opłaty nie tylko przez uwzględnienie regulacji prawnomaterialnych. Autor w swoich analizach uwzględnił także regulacje, w których przedwojenny prawodawca ustalił procedury sporne w sprawach podatkowych – zwłaszcza przez wskazania na ujęcia regulacyjne sytuacji podatnika (płatnika) wobec aparatu skarbowego. Każdy z wyróżnionych podatków lub też inna forma daniny publicznej zostały omówione przez szczegółowe wyróżnienie elementów dla niego znamienych - w tym przez charakterystykę przedmiotu opodatkowania (np. s. 206 i n) oraz z uwzględnieniem przesłanek wprowadzenia omawianej daniny publicznej. Wprowadzono zarazem pewne elementy akcesoryjne do głównego nurtu rozważań przez omówienie specyfiki w prawie daninowym instytucji, wcześniej już prezentowanych – np. odnośnie specyficznego ujęcia przedsiębiorcy (s. 207), co zasługuje na aprobatę. Niewątpliwie rozdział V w istotnym stopniu przesądza o mojej pozytywnej ocenie całego opracowania.

Rozprawę kończą analizy prawodawstwa w sprawach ochrony konkurencji. W rozważaniach uwzględnione zarówno zagadnienia ze sfery publicznoprawnej oraz problematykę, która należy do właściwości regulacyjnej prawa prywatnego (uczciwa konkurencja). Także i w tej części badań uwzględniono wpływ okoliczności gospodarczych i politycznych na stanowisko prawodawcy. Przywołano także ówczesne spory w nauce (zwłaszcza s. 274 i n.), w których ustawodawca poszukiwał inspiracji do unormowań problemów ochrony konkurencji w wymiarze publicznoprawnym i prywatnoprawnym. Autor uwzględnił zarazem kontekst międzynarodowy przyjmowanych regulacji

prawnych (s. 266). Uwzględniono rozwiązania prawa materialnego oraz regulacje właściwych postępowań – np. w sprawach patentów i znaków towarowych. Przedstawiono również ustrój organów właściwych w sprawach ochrony konkurencji – w tym odnośnie praw do własności przemysłowej (patentów).

Uznaję rozprawę Sebastiana Kwietnia za wartościowe opracowanie naukowe, które stanowi ważny wkład w rozwój nauki o rozwoju instytucji publicznoprawnych i prywatnoprawnych, zaliczanych do prawa gospodarczego, a współcześnie do publicznego prawa gospodarczego.

2. Dorobek naukowy dr. Sebastiana Kwietnia nie imponuje liczbą publikacji. Kształtują go oceniona wyżej monografia „Polskie prawo gospodarcze okresu międzywojennego” oraz opracowanie „Polskie prawo przemysłowe 1927-1939”, a także kilkanaście studiów i artykułów naukowych. Poświęcone zostały przede wszystkim analizom ustawodawstwa przedwojennego, którego przedmiotem regulacji była problematyka prawa przemysłowego – w tym ustawy z 1927 r. Prawo przemysłowe. Niewątpliwie Habilitant zajmuje liczące się miejsce w nauce prawa polskiego, której zainteresowania skierowane są na ogólne i szczegółowe problemy podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej w okresie międzywojennym. Wskazana wyżej monografia „Polskie prawo przemysłowe 1927-1939” stanowi nadal podstawową publikację na temat ujęć regulacyjnych przedsiębiorczości w okresie, wskazanym w jej tytule. Znajdujemy w niej nie tylko omówienia podstawowych instytucji, które kształtowały zwłaszcza publicznoprawną sferę regulacji sytuacji podmiotów działalności gospodarczej. Autor konsekwentnie przywoływał podstawowe poglądy nauki oraz stanowisko judykatury, analizując poszczególne zagadnienia szczegółowe, ujęte nie tylko w ustawie z 1927 roku, która była podstawowym aktem prawnym dla przedwojennej przedsiębiorczości. Przywoływał także przepisy związkowe czy też normujące sytuację administracji publicznej wobec podmiotów działalności gospodarczej. Omawiane opracowanie inspirowało Autora do publikacji, które przybliżały czytelnikowi zagranicznemu polskie przedwojenne regulacje prawne w sprawach działalności gospodarczej („Polish industrial law from 1927-1939”; Pojęcie działalności gospodarczej. Analiza porównawcza przepisów prawa przemysłowego z roku 1927 oraz ustawy o swobodzie działalności gospodarczej

z 2004 roku”, Lwów 2009) czy też syntetyzowały wyniki wcześniejszych badań Autora („Polskie prawo przemysłowe 1927-1939”, „Zeszyty Prawnicze UKSW”). Zainteresowania Habilitanta przedwojennym polskim prawem przemysłowym owocowały także wartościowymi poznawczo – w zakresie wyżej wskazanym – publikacjami naukowymi, w którym analizował szczegółowe zagadnienia, determinowane podejmowaniem lub wykonywaniem działalności gospodarczej („Przepisy prawa przemysłowego z 1927 roku ograniczające prawo wykonywania przemysłu z uwagi na zagrożenie bezpieczeństwa państwa”; „Czas pracy w przemyśle i handlu”; „Koncesjonowanie działalności przemysłowej w Polsce w latach 1927-1939”; „Korporacje przemysłowe jako przykładowe stowarzyszenia tzw. wolne specjalne”; „Prawo do patentu w świetle postanowień rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 roku o ochronie wynalazków, wzorów i znaków towarowych”). Prezentowane w tych pracach analizy charakteryzuje samodzielność i konsekwencja w metodzie badawczej oraz rzetelność analiz, determinowana zainteresowaniem właściwych podstawowych i szczegółowych źródeł prawa oraz poglądów nauki, a także ujętych w orzeczeniach sądowych. Niewątpliwie czytelnik przywołanych opracowań może zgłaszać uwagi co do pewnej oszczędności w podejmowaniu inicjatyw sporządzania samodzielnych ocen analizowanych regulacji i instytucji prawnych. Pogląd ten nie podważa w sposób istotny pozytywnej oceny wartości naukowych artykułów i studiów, w których zainteresowany czytelnik znajduje omówienia problemów przedwojennego prawa przemysłowego przez analizy rozwiązań ogólnych i podstawowych dla tej dziedziny regulacji prawnych z ich zestawieniem z rozwiązaniami szczegółowymi.

Znajomość prawa przedwojennego widoczna jest także w publikacjach dr. Sebastiana Kwietnia, w których zajął się zagadnieniami regulacji publicznoprawnych, które wprost nie zaliczamy do prawa działalności gospodarczej. Widzimy w nich zwłaszcza analizę sytuacji terenowych władz administracji publicznej („Kompetencje wojewody w świetle przepisów Rozporządzenia Prezydenta RP z 7 czerwca 1927 roku o prawie przemysłowym”; „Zadania wojewody w systemie terenowych organów administracji państwa w latach 1919-1939”; „Struktura organizacyjna Departamentu oraz Wydziału Przemysłowego Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego w latach 1920-1939”) oraz ustroju władz samorządowych

(„Unifikacja samorządu terytorialnego w Polsce w świetle ustawy z 23 marca 1933 roku”, „Ustrój województwa śląskiego w latach 1920-1939”). Do omawianego kręgu zainteresowań naukowych Habilitanta zaliczam także opracowania: „Wolność zgromadzeń w świetle ustawodawstwa II RP” oraz „Tryb rozpatrywania skargi przez Najwyższy Trybunał Administracyjny w świetle przepisów rozporządzenia Prezydenta RP z 27 października 1932 roku o Najwyższym Trybunale Administracyjnym”. Wyróżnione opracowania poświęcono problemom ze sfery szeroko ujmowanego prawa administracyjnego powszechnego (ogólnego), co wskazuje na kierunki zainteresowań badawczych ich Autora, wykraczające poza problemy prawa przemysłowego. Kompetencje badawcze nad problemami prawa administracyjnego pozwalają zarazem na ich wykorzystywanie w analizach nad szczegółowymi zagadnieniami prawa gospodarczego, co zwykle prowadzi do kompleksowych ujęć badanych zagadnień oraz pozwala na formułowanie wszechstronnych ocen i wniosków – zwłaszcza przez wskazania na przydatność ustaleń nauki prawa administracyjnego nad instytucjami prawa gospodarczego.

Odrębna, raczej wąska, grupa publikacji naukowych dr. Sebastiana Kwietnia jest poświęcona wybranym problemom szczegółowym współczesnego polskiego publicznego prawa gospodarczego („Zwolnienia z podatków i opłat jako pomoc *de minimis* dla zakładów pracy chronionej”; „Finansowanie wydatków z Zakładowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych jako pomoc „*de minimis*”; „Zasady opodatkowania dotacji inwestycyjnych dla nowo powstałych mikroprzedsiębiorstw w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013”). Prace te świadczą nie tylko o naukowym ujęciu badanej problematyki. Ich Autor pokazuje w treści sporządzanych analiz przede wszystkim umiejętność formułowania ocen, oczekiwanych przez praktykę (właściwe instytucje oraz inne zainteresowane podmioty).

Znajomość oczekiwań praktyki oraz czytelników, którzy oczekują od publikacji przede wszystkim wprowadzenia do prawa gospodarczego czy publicznego prawa gospodarczego owocuje także sporządzaniem analiz konkretnych regulacji prawnych czy też haseł encyklopedycznych. Wprawdzie ta część publikacji nie może kształtować oceny o dorobku naukowym ich Autora. Dokumentuje jednak jego znajomość o problemach nauki i

orzecznictwa w zakresie prawa gospodarczego – także współczesnego. Pozycję naukową Habilitanta wyznaczają także prace zbiorowe, przygotowane pod redakcją naukową S. Kwietnia ("Ochrona pracy w okresie międzywojennym w Polsce. Studium historyczno-prawne"; „Federalizm czy jednolitość? Determinanty, skutki. Wpływ na regulacje prawne państwa”) oraz dwie recenzje opublikowanych przez innych autorów prac naukowych.

Wreszcie pozycję dr. Sebastiana Kwietnia w dziedzinie nauk prawno-historycznych o prawie przedwojennym kształtuje aktywny udział w jedenastu krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych. Wygłosił na nich referaty, których poruszył podstawową dla przedwojennego prawa gospodarczego problematykę. Współorganizował także trzy krajowe konferencje naukowe. Wskazane wyżej osiągnięcia w zakresie organizacji badań naukowych uznają za wartościowe.

3. Stwierdzam, że osiągnięcia naukowe dr. Sebastiana Kwietnia oraz Jego aktywność naukowa spełniają kryteria określone w art. 16 ustawy z dnia 16 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. Nr 65, poz. 565 z późniejszymi zmianami). Wnoszę o przeprowadzenie dalszych etapów postępowania habilitacyjnego oraz nadanie dr. Sebastianowi Kwietniowi stopnia doktora habilitowanego (dziedzina *nauk prawnych*, dyscyplina *prawo*).

